

401/2223

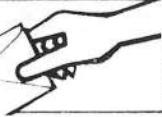
התאחדות בולאי ישראלי
הספרייה

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* בַּהְתָּאָחֶדֶת *

מחברים למיצרכת

בול תשובה

לצערנו לא עננה באורה אישי על מחברי קוראים שלא יצרפו בול תשובה, (מעטפתה מבוילת). כל אלה שבקשנו פרטים על קבלת העותן מתבי קשים לפנות אל האגודה הקרובה ביותר למוקם מגוריהם (ראה רשות האגודות בעמ' זה).

*

בעניין תערוכת הבולים הלאומית בכארашבע יש לפנות לשירות אל הנהלת התערוכה בכארашבע העירייה ת.ד. 239, או לקומיסרים הממונהים באגודות.

*

חברי הקבוצים בגליל המערבי יכולים לקבל את העותן באמצעות זלמן בן יצחק, קבוע עברון ד"נ אשתת.

*

לחברי הקבוצים שביקשו פרטים על מinci קטלוגים המופיעים בארץ - ראה עמ' 10 "בספרות הבולאיות". שם מופיעים ברוב בתי מסחר לבולים בארץ. אך מסיבות מסוימות לא נזכיר כאן שמות החניות.

*

העמותות המסוגפות להתאחדות

ירושלים, ת.ד. 1361.

תל-אביב, רח' הס 16, ת.ד. 2896, ת'א 61-028.

חיפה, רח' הרצליה 24, ת.ד. 9562.

נתניה, האגודה לבולאות נתניה והסביבה, ת.ד. 449.

רחובות א. שיט, רח' לוין אפשטיין 43/5

פתח-תקווה, א. קבשניאבסקי, ת.ד. 517.

ראשון לציון 751010 גדרון לוי ת.ד. 230.

נצרת עילית, יוסוף וינר ת.ד. 17000, 531.

באר-שבע, המודען הבולאי - "עירית ב'"ש, ת.ד. 239.

גבים, עוזי הכתה, משק גבים, ד.ג. אשקלון

סוחרי הבולים, א. שליט, ת.ד. 4933, תל-אביב

חולג רכבותיים, חיפה, א. רוטמן, ת.ד. 4733.

קבוצי הצפון, זלמן בריצחק, קבוע עברון, ד.ג. אשתת

אשרור, אגודות הבולאים, ת.ד. 2354, מיקוד 77122.

חולג אספנוי בולים קב' ניר דוד, ד.ג. גלבוע, 19-150.

אשקלון, אגודות בולאי אשקלון, ת.ד. 9001.

אל' תלודות הדואר, ירושלים, ת.ד. 10175.

בהתאחדות

הנהלה המוצוממת של הוועד הפועל קימה בארכונה פגישות בהקשר לתרומות "פילקספרנס" בצרפת ותערוכת "באר שבע 82". נידונו בקרבם בישיבת שוחך מהן ילובנו בקרבם בישיבת המלאה של הוועד הפועל. הישיבה הקרובה נועדה ל-19.8.82.

בתל-אביב

באגודה התל-אביבית הרצה מר. ה. לב מהנהלת השירות הבולאי על רישמי ביקור בתערוכת אסן בגרמניה. י"ר האגודה, ל. בלאור, שבאחרי מיח לה צירה, לפועלות שופטת באגודה ובمنذ כירות הוועד הפועל. בשל ריבוי ביקורים של אנשים שאינם חברים באגודה, נתבקשו הללו שלא לבקר במועדון.

בפתח תקופה

הchg' הבולאי של פתח תקופה מקיים פגישותיו אחת לשבוע, במועדון ההסתדרות. פרטיים אצל א. קבשניאבסקי ת.ד. 517. פתח תקופה.

אנו אובלים על מות חברנו

עובדיה נומברג ז"ל

שנפטר באופן פתאומי

חברים באגודות בולאי מפתח תקופה

בער רב אנו מודיעים

על פטירתו של חברנו

מוריז שלוינגר ז"ל

نمיסדי אגודות בולאי חיפה

אגודות הבולאים בחיפה

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN

Redaction: Dr. Z. Shimoni, Prof. E. Eylan
TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61-211

JULY – AUGUST

7 - 8 (174)

העורך: אריה לין

המערכת: פרופ' ע. אילן, ד"ר צ. שמעוני
תד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

תמוז-אב תשמ"ב

בתוכן

2	בהתאחדות . . . . .
3	בטור אחד . . . . .
4-5	חותשות הבולאות בישראל . . . . .
6	"גלוויות במחתרת" . . . . .
7	שלום הגליל בבולאות . . . . .
8-9	חותמות "שולט" מירושלים . . . . .
10	בספרות הבולאיית . . . . .
11-14	חותמות במשל העבאי 1967-1982 . . . . .
15	"המעאה" . . . . .
16	יוראה . . . . .
17	מנדרל בבל בבול אספנטו . . . . .
18	הנדירים . . . . .
19	תערוכות . . . . .
20	על דה ועל הא . . . . .
21-22	חדשנות באנגלית . . . . .
23	רשמי סיור ומעוניינים בחיליפין . . . . .

זה שתריפי הדואר עולמים תכופות, ובולים
מחודש ינוואר לרוב איןם מתאימים לתעריר
פי דואר של מארס, או אפריל וכך מוחש
מיידית ההפסד הנגרם למי שהשקייע בספו
בבולי דואר, כבר בטוח הקצר.

וזו עובדה מצערת, ללא ספק, וספק אם
ניתן לעשות דבר לשינוי המצב, אך אולי
נתחרם מעט שמי שאיסופו איןנו מושפע
מחישובים כלכליים, לא חදל לרכוש את
בולי ישראל וממשיך באיסופו גם בעיתות
איןפלציה ומשבריהם.

אריה לין

בטור אחד

הairoeu הבולאי החשוב שלפנינו הוא
לא-ספק תערוכת הבולים הארץית בבאר
שבע וזאת לאחר שכמה מאספני ישראל
שבו מתערוכת הבולים הבינלאומית בפריס,
עם ציונים גבויים ומרשים.

"באר שבע '82" תתקיים בבירת הנגב
שזה לה התערוכה הבולאית הראשונה ובו
רור שעובדה זו כשלעצמה היא מאורע
חשוב. בבאר שבע חוג פעיל של בולאים
וואולם לאorgan תערוכת בולים בהיקף של
כמה מאות מסגרות זו מלאכה שכולנו תפי
לה שתצליח. חברים בוועד הפועל של
התאחדות אגדות הבולאים נרתמו לעזורה
ונקווה שבכוחות משותפים אכן תהיה לנו
תערוכה מוצחת.

כאן המקום לפנות אל אספני באר שבע
במיוחד ולבקשם להתנדב לפעילות כי
בלעדיו עוזרים, ספק אם התערוכה תגיע
לרמה המצוופה.

כלנו, איפוא, מצוים לפעול למען
הצלחה של "באר שבע '82".

* * *

נראה, שהאיןפלציה המשתוללת בחוץ
צוטינו, מכח קשה ביותר דוקא בבולאות.
לכואורה לא ציריך היה להיות כל קשר בין
האיןפלציה לבולאות, אך מסתבר שהקשר
רב מאד. יותר ויותר אספניים מצמצמים
את היקף הומנותיהם לבולי ישראל, אך
ורק מושם שהם אינם רואים בבולי ישראל
אמצעי השקעה, כפי זה היה פעם, לפ-
חות בשנים הראשונות של המדינה. העובי-

20 הרוגי מלכות בדצמבר

צפו בול בלי עירין

במשרד התקורת מוכנים עתה בול דואר חדש ללא עירין, שיופיע לתעריף דואר פרטי, בתעריף שיקבע מדי פעם. טרם הוחלט באם דיננו של הבול יהיה כדין אסימונן טלפון, ככלומר מי שיקנה בול בלי עירין, יובטח לו שיוכל לבילוי בו מכתב בפנים הארץ ללא תוספת בהתאם לתעריף החדש. כאמור, החלטה לא נתקבלה עדין. הבול הצפוי אינו שייך לשידרת "עתרי דה" חדשה של "שבועת המינים" כפי שהוא פיע בימי השנה. (ראה ע' 5.)

גiliozn זכרוּן בן 20 בולים עם תמונות 20 הרוגי מלכות, יופיע בקרוב בדרך ישראלי. הגילון נועד להופיע בחודש דצמבר 1982. הדיקנאות צוירו בידי רות בקמן והgilion שעוצב בידי אריה גלזר.

הגילון יעלה 60 שקלים ויכל להיות שעד דצמבר הקרוב זה לא יראה מוגום... כרגע הוא קצר יקר, אם לחשב שהנימוק העיקרי בהנפקה זו היה דוקא להניץ את הרוגי המלכות ולא היבט הכספי.

תצלום הגילון איננו סופי ונוקה שב הדפסה הסופית ייראו הבולים יפים יותר. להלן שמות הרוגי מלכות שיופיעו

בgilion הזכרן המוחדר:

מרדכי אלקחי
 אליהו בית צורי
 נעמן בלקיינד
 שלמה בז'יסוף
 יוסף בצערי
 משה ברנני
 דב גורנו
 יהיאל דרונר
 יעקב וייס
 אבשלום חביב
 אליהו חכימ
 אליל בון
 יוסף לישנסקי
 משה מרוזק
 מאיר נקר
 חנה סנש
 שמואל עוזאר
 מאיר פינשטיין
 שלום צלאח
 אליעזר קשאני

שר התקורת ביקש להעלות את שרוטתי הדואר בכ-25 אחוז ולפיכך יעללה עתה מכתב בפנים הארץ כנראה 1.70 שקל, אם אכן תואשר הצעתו של השר. נראה שהבול החדש לא יופיע לקראת העלאת התעריפים הקרים ולפיכך יופיע בול עתודה חדש, בדומה לזה בעבר של 1.40 שקל, עם שבעת המינים, בשינוי צבע ועירין.

"עתודה" - שקלים

בול בהדפסה חדשה מסידרת השקלים (עתודה) בערך נקוב של 0.20 שקל הופיע בחודש يولי ונושא את התאריך 040782; בול שקלים בערך נקוב של 10.00 שקלים הודפס ב-260782. בול שקלים נוסף בערך נקוב של 0.50 שקל

ראש השנה - אירוחים בחחי יהושע

שתיים מתקור סידורה של 6 גלוויות "מקסימום"
חדשota לרגל הופעת בולי יהושע - בסידורה 4
תמונה נועך על-פי ליטוגרפיה של רוברטס 1839,
אתה עם יהושע של ליליאן ואחת עם מפת מסע
של יהושע

The roads to the conquering
the land of the fathers.

שבוע המינים לסדרת "עתודה"

בול חדש לסדרת "עתודה" חדשה
הופיע ב-22 ביוני 1982 וכמוו יופיע
עתה בערכים שונים. הבול הראשון בסידור
זה הוא בערך נקוב של 1.4 שקל ונושא
"שבוע המינים". הבול הודפס בשני צבי
עים - יורך ומגנטה. הציר ייחזור על עצמו
בכל מהדרה חדשה ורך הנוקב יש
תנה וכמוון הצבאים.
הבול צויר בידי א. וייסהוף, והודפס
בשיטת דפוס שקע בಗליונות של 50 בול.

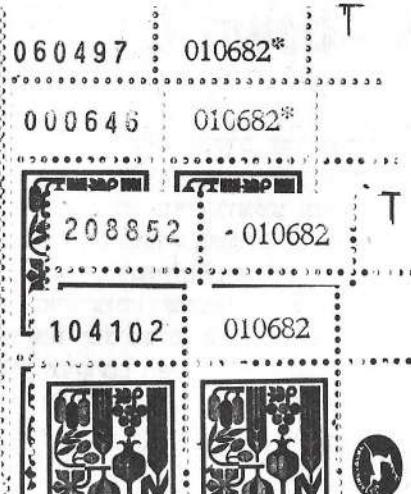
ARBVA BOLIM CHADSHIM, PARI MACHOLLO SHL
MOSHE PRAG MTEL AVIV, HOKDASHO HSANA LA-AR-
BEHA AYROUIM BACHBI YEHOSHUA VHEM YOFIYO
LKARAT RASH HSANA TSM", G. BMGSHRAT SID-
RAT "MOUDIM L'SHMACHAH" HAMUSORAH.

AIROUIM SHMAZO BI'TOI BBOLIM
CHADSHIM MBOSETIM UL ARBVA PSOKIM
MASPER YEHOSHUA:

- א) MINYOI LMENHAG HUM - "HOK VAMIZ",
CI ATTA TNHAL AT HUM HODA AT HAREK
- ASHER NSHUBUTI LAABOTIM LTHATH LHM" (A/6);
- ב) CHAZIT HIRIDON UM AM ARON HEBRIYAH;
"BIVKSHA UVER YISRAEL AT HIRIDON HOHA"
- ג) CIBOSH YERIHO; "YORIYO HUM TORUA
GDOLAH VETPIPOL HCHOMMA THCHITHAH" (H/22);
- ד) HKRB BGAVUON - "SHMS BGAVUON DOM
VIRCH BEUMAK AYILON" (I/12).

BHODSH AGOST CHAFALIM UD SHLOSHA
BOLIM: BOL SHLISHI LRAASH PINHA, BOL YOBEL
HAMAHA LRASHON L'ZION V BOL 56 SHNA L'HAD-
SAH".

ARBVA BOLI MOUDIM YOFIYO BEURCIM
ALLAH 1.5 SKEL, 7.5, 5.5, 9.5 SKEL.
BOL RAASH PINHA YIYAH BEURC NOKOB SHL
2.5 SKEL V BOL RAASHON L'ZION HOA BEURC NOKOB SHL
3.5 SKEL. BOL "HDSHA" HOA HIKR MCOLIM
VURCHO NOKOB - 12 SKEL.

שתי צמדות בכל גליאון

כיוון שרבים החלו עתה לאוסף צמדות נזקירות בגלגולנות המודפסים שניים בגיליל הדפסה אחד, יש מבון שתי צמדות, כשהší צמלה העליונה אין סימן דפוס צבעוני בצד ימין ובסמלה השניה, התחרונה, יש סימן כזה.

במידה וקיימת הדפסה שנייה, ללא הכוכב המשמן את הדפסה הראשונה, כי אzo נועדו לאספנאים ארבע צמדות: שתים עם כוכב-עלינה ותחרונה; ושתיים ללא כוכב (גם כן עלינה ותחרונה).

במידה ויש הדפסות נוספות עם ציון תאריכים חדשים, כי אzo ייאספו שתי צמדות מכל תאריך הדפסה.

גלויה מז הסוג שדוואר ארה"ב מנפיק לרגל תערוכות בולים בחו"ל

"גלויות במחתרת"

בשנים האחרונות הבהיגו מספר משרדי דואר בעולם מיני גלויות זכרון, שם כי אין גלויות דוארות במובן זה שניתן לכבוד עלי-גביהן ולשלוחן על-פי מען מסוים, הן בכל זאת גלויות דואר שאספנוי בולים לא יותר עליין.

הכוונה לгалויות מן הסוג שדוואר ארה"ב ודואר או"ם מנפיקים לכבוד אירועים מיוחדים (בארה"ב רק לכבוד תערוכות בולים בינלאומיות) ועליהם תדפיס בולים ישנים והקדרה מתאימה למאורע מנת המנהל הכללי של הדואר, ואם כי הן לא ניתנות חינם אלא דוקא נמכרות במחair גבוחה למדרי, הן נחשות כгалויות פרטומות ולא כולן אוספים אותן.

השתים שהזכירנו ידועות מאריך כי דר ארא ארה"ב ודואר או"ם דואג לפרנסן ואור למס הגלואה הפחות ידועה היא דוקא זו של ישראל, בבחינת גלויה שהונפקה במחתי רות...

כיוון שגם הгалואה הישראלית נמכרת ולא ניתן ללא תשלום כספית, כמקובל לגבי חומר פירוטומי יש בה עניין להרבה אספנאים ומן הרואי להביא על קר-מידע בכל עת שгалואה כזו חופיע.

התדפיסים הישראלים שונים אף מה גלויות שהזכירנו והם בבחינת כפילים דואריים, אך כיוון שהם נמכרים ע"י השירות הבולאי, יש להודיע על קיומם.

ESSEN 80

Eisen, Bundesrepublik Deutschland

Auf Anlass der 3. Internationalen Briefmarkenausstellung in Eisen gehen die postlichen gebührenfrei ausgestellten und den Gedächtnisstempeln heraus, die die Vereinigten Staaten von Amerika und die Bundesrepublik Deutschland zu Ehren des 200. Jahrestages des Drucks mit beweglichen Lettern herausgaben.

Johann Gutenberg druckte 1455 in Mainz die Heilige Bibel. Es sollte damit eine Revolution in Gang gesetzt werden, die in grossen Mengen verfügbar machte. Hierdurch wurde eine allgemeine verbreitete Lesefähigkeit ein erreichbares Ziel.

Diese Briefmarken dokumentieren die internationale Wertschätzung der schriftstellerischen Leistung Johann Gutenbergs, und sie unterstreichen die Übereinstimmung, die auf dem Gebiete der Philatelie und des Postwesens zwischen den beiden Ländern besteht.

William F. Bolger
Postmaster General

100

ENDET 1970
Eisen - Düsseldorf

Postamt: postal van de landelijke deelstaat Noord-Brabant. Dordrecht, 1970. Postage: 100 cent. Postfris. Postfris.

Ge verstuurd 10-11-1970 in New York de
Philatelic Fair, 1970, deelt te Dordrecht.
Postfris. Postfris. Postfris. Postfris. Postfris. Postfris.

PHILATELIC FAIR
Exposition Philatélique Internationale

"שלום הגליל" בccoliות

הדוואר הצבאי של חילוי צה"ל הוא, הפעם, מעבירין יותר מזה שהיה בדרך כלל במהלך המלחמות הקודומות, אך בתחום שער החתמה ב"משולש" אם כי זה לא הכרחי. בשעתו היה ב"משולש" מספר הדואר הצבאי בלבד, ולא תמיד הייתה גם חותמת דואר רגילה עם תאריך. עתה, יש במשולש תאריכון וזה בוודאי אוטנטני יותר מבחןיה בולאייט, במיוחד כאשר דבר הדואר לא עבר החתמה איזורית, עם תאריך בחותמת הדור או. עצרנו רוב דברי הדואר של החיילים צונזרו אך לא הוחתמו ב"משולש".

היקף השימוש בಗליות שטופקו לחיל צה"ל בדרום הלבנון קטן כפי הנראה, מאשר במהלך המלחמות הקודומות, שכן הפעם היה שימוש רב בטלפון וזמן שהותם של המגויסים מחוץ לבית, הוא לפחות שעיה קצר מאשר בעבר.

בURITYון הדברים חוררים על עצםם - יש דברידואר מן העורף לחזית, דברידואר של חיילים, ואולי, כאמור, דברי דואר של לבנון ומהמשל הצבאי.

בדומה למלחמות ישראל הקודומות יצה רה גם מלחמת "שלג" (שלום הגליל) מעת פריטים דוריים שהאספנים ישמרו באלא בומיהם, אך לא בהיקף שידענו בשתי המלחמות שקדמו לה וזאת מכמה סיבות. דומה שאין במהלך המלחמה זו חותמת "היום האחרון" לדואר הלבנוני ביישובי דרום הלבנון, שכן הכיבוש לא הביא לפסקת הדואר הלבנוני והפעלו על-ידי המি�ישל הצבאי היישראלי, כפי שהוא היה בסיני, בעזה או בג'דה. הדואר שם, יהודש בוודאי במתכונת שהיתה לפני כנישת כוחות ישראלי אל ולא ברור אם יהיה איפיון ישראלי כלשהו בחותמות הדואר. אם אומנם יופעלו בתיה הדואר בדרום לבנון על-ידי המি�ישל הצבאי, במתכונת של המימישל בג'דה ובר עזה, כי אז נראה בחותמות המימישל בחותמות "היום הראשון" לנוכחות ישראלית בדרום לבנון ומכתבים לבנוניים מערב המלחמה, בהתאם למלחמה בכל מקום, יהיו עדות ל"יום האחרון" לפעולות הדואר הלבנוני שם.

בתצלום גליות חיילים הביתה וד"ש מן העורף למגויסים

חותמות "POSTAGE PAID" (שולם) מירושלים

מאת א. גלסמן

לקחו חותמת "שלד" והוסיפו את המילים "PAID ... MILLS" (שולם... מיל) והשתמשו בה כדי להחתים מכתבים ששולמו מראש. בכך מקרה הוסיף את חותמתה העיר. מהר התברר שיטתה זו הייתה בזבוניות היהת והייתה על פקיד הדואר להוסיף בעפזרן את הערך המתאים (החסר) ואז הכניסו לשירות חותמות שככלו את הערך (ידועות לנו 3, 5 ו-15 מיל) חודשיים אחד אחר יותר, הוכנסה לשימוש חותמת שונה שכללה רק את המילה "PAID" (שולם). דוגמאות מהן ידועות לנו רק ללא התאריך (ראה צייר I, II, III ותצלום המעתפה).

כדי למנוע את הצורך להשתמש בשתי חותמות, הכניסו לשימוש סוג אחר שכלל את התאריך. מהו ידוע לנו רק זו המזומנת בספרה IV התא ריר כתוב בשורה אחת או בשתי שורות.

חותמות מתkopפת המנדט מהוות עד היום תחום התעניניות בולאית די מזונח, וחל כיוון שניתן לגלות פריטים נדירים וחומר חדש ובלתי ידוע.

נושא חותמות זה POSTAGE PAID מודרך כמעש לחולטיין וקשה להסביר זאת. אחת מהסיבות היא, אולי, שהשתמשו בה בה מקרים בסוג דיו שבמשך השנים דהה וקשה לגלו ולזהות את החותמות. כתווייהאה מכך, מעט מارد מהחותמות הישנות קיימות ויש בינהן פריטים נדירים. כאמור זה אנו מתייחסים לחותמות של ירושלים שאוונ ניתן לחלק לשולש קבועות:

A. **שימוש זמני**
בחודש ספטמבר 1920 אצל מלאי הבר לים בערך נקוב קטן. כדי להשלים את החסר

I

II

III

IV

V

VI

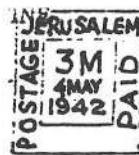

PALESTINE
POSTAGE
PAID
3 MILS

VII

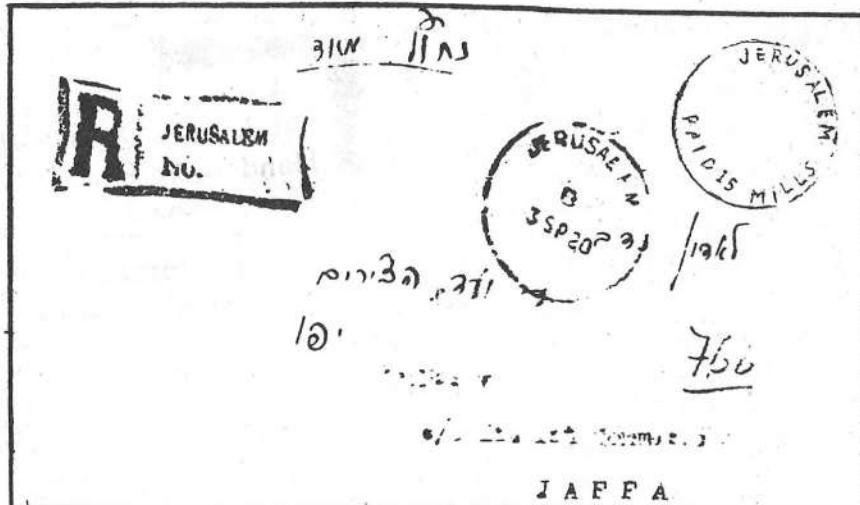

VIII

IX

חותמות "POSTAGE PAID" מירושלים, מתkopפת המנדט

מכtab "רישום" מירושלים, עם חותמת "POSTAGE PAID 15 MILLS" וחותמת ירושלים רגילה (מאוסף צ. שמעוני).

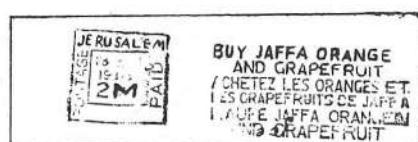
ג. חותמות מכונה
כאשר כמות דברי הדואר גדול, במיוחד
דואר שנשלח ע"י מוסדות צדקה וכמויות
గודלו של דואר מסחרי, השימוש בחותם
מוחתיד הפרק למעטמה והוחלט להכניס
לשימוש את מכונות KRAE בהן התחלו
להשתמש להחטמת דברידואר רגילים.
השתמשו בחותמת דברידואר רגילים.
"PALESTINE POSTAGE PAID... MILLS"
(פלשטיין - שר-
לם...AMIL) (ציור וו). בשנת 1928 הוחל-
פה החותמת בסוג חדש (ציור וו) בה
מושיעות המילים "PAID" (בתוכו העיגול, למלחה. הפטיקו להשתמש
בהתחלת שנת 1930, אולי בغال השיר
מוש על דברידואר רגילים. בשנת ה-30
הוכנסה לשימוש חותמת חדשה - מרובעת
שהיתה בשימוש מוגבל, עד לשנת 1943,
בערך. חותמת זו ידועה לנו יחד עם חותמת
"BUY JAFFA ORANGE..." (קנו תפוזי JAFFA...) מעת
מאוד דוגמאות בלבד שרדנו.

כדי להזכיר מה שניתן לראות בתקר
פת מעבר של שימוש בתוו "שולם". ידוע
לנו שבתקופות בהן היה מחסום של בולים
מהחוצאה הראשונה (בשנת 1918) נהגו
לשלם את דמי הדואר מראש, ומוטר לנו
לראות בשימוש מוגבל זה דוגמא מוקדמת
ל "POSTAGE PAID".

ב. שימוש רגיל
בתום תקופה קצרה הוצאו מהשימוש
רוב חותמותו שלד (כנראה כאשר הם המ-
הסור בבוליהם) בשנת 1924 הוכנסה לשירות
מוש חותמת קבועה שכללה את המילים
"POSTAGE PAID" והתאריך (ראה ו)
לחחתמת מכתבים בלי בולים שדמי הדואר
שולמו מראש. ידיעות מספר דוגמאות
השתמשו בחותמת זו במשך ארבע שנים,
עד להחלפתה על ידי חותמת "אשר" היור-
עה שנשארה בשימוש עד חום המנדט
בשנת 1948.

הסוג האחרון ידוע לנו עם ערכיים שר-
נים 2, 3, 4, 5 ו-15 מיל וגם בעלי ערך (שהוא
בלתי שגורתי). אנו מכירים את כל הסוגים
בלי האות "m" שכנראה נשכח מרוב
שימוש.

סוג ו הוא המצווי ביטור מתוך חות-
מות ה- "POSTAGE PAID" אולם יש ל-
ציין שבין הערכיים השונים יש ככל שמדובר
נדירים.

צומשטיין 1983

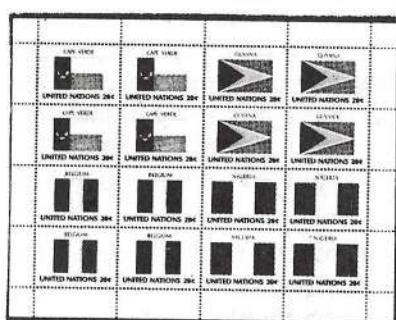
בזהדעה לעיתונות של הוועדת צומשטיין, בעלת הקטלוג הנודע לבול אירופה, נאמר, כי לעורכי הקטלוג אין זמן לחשב על חגים, כל כר, הם עסוקים בהבנת הקטלוג שחייב להופיע, מעורכון ובזמן. צומשטיין אכן מופיע בזמן, ממש כמו שעון שווייצרי.

בראשית ספטember צפוייה מיחדורת 1983: מערב אירופה, כולל שתי הגרמניות (1216 ע"מ) לעומת 1056 ע"מ אשתקד); השנה לא יופיע הכרך הכלול את מורה אירופה.

קטלוג צומשטיין נפרד, יופיע לבול שווייץ וליבטנשטיין. כרך א' כולל מערב אירופה ויכלול לפחות צילומי בולים ומחירותם, הוא בש"ח וורלבן, אבל הכרך הקטן עם בולי שווייץ וליכ' טנסטיין, מראה את בולי שתי המדינות בצדדים.

ה"לינקס" של ג'רסוי

בא ג'רסוי הופיעו ב-11 ביוני שישה בולים לבודו הקשור החטורי של האי עם צרפת. הבו לים נקראים "לינקס" (הקשר) עם צraft. העיליה - תערוכת הבולים הבירקלאומית שהתקיימה בפ' ריס ולבולים צפיה הצלחתית בהקשר כזה.

סירה חדשה של 16 דגלי מדינות האו"ם צפובה ב-24.9.82. המדרגות: אוטסיה, מלזיה, סיאט, אירלנד, מומזבק, אלבניה, דומיניקה, איי שלמה, איסלנד, הפיליפינים, סואזילנד, ניקרגואה, ברמה, קייפ וורדה, גונאה, בלגיה, ויגריה.

**בසפרות
הבולאיית**

"סטנלי גיבונס" 1983

במתכונת חדשנית

הקטלוג המופיע בהוצאתה "סטנלי גיבונס" המופיע בבריטניה בשפה האנגלית יופיע השנה בשני חלקים. החלק הראשון - מדינות באוטיות A - C ובחיל השמי, מדינות באוטיות Z - K. החלק השני יופיע בחודש אוגוסט ואילו החלק השני יופיע בחודש אוקטובר. שני החלקים הם אנטיקולופדריה מעודכנת ביותר לבולי כל העולם, עם לפחות אילוסטרציות ומחריז בולים, מעודכנים עד אמצע שנת 1982.

בהתאם גיבונס הופיע גם חלק ראשון של הקטלוג המקורי של סטנלי גיבונס, הכולל בכר רה יסודית ביותר את כל המשובות בקומונולט ובחלק השני יופיעו שאר מדינות העולם. בחלק זה כוללו החזאות של דרום אפריקה שהיו בשימוש בזוטולאנד, בולי הדודו שהיו בשימוש בבר רמה, ג'מייקה ששימשו אקי קימיאן וקוינסלאנד בשימוש איי פפואה.

בן כולל כרך א' עידכונים חדשים לגבי האחים, ברבדוס, הלוגנט הבריטי, ברוני, גבראל טר, מדינות הדודו, ג'מייקה, מאוריציוס, ניגר, טט. להלן, דרום אוסטרליה, סודאן וטראנסואול.

דפים לאלבום ישראל

סידרה חדשה של דפים לאלבום ישראל אל בהוצאתה "כרכית הבול" נמצאת בהפקה. הדפים מתיחסות לבולי 1981/2 החל מעצמאות 1981. הופיעו שתי מהדורות - עם כיסים שkopים ולא כיסים, מהדורה עummית.

דף "כרכית הבול" מודפסים על ניר משובח עם צילומי הבולים, כאמור, עם וכלי כיסים שkopים. הכירכיה יצירה גם כרכיב חדשות לאלה המעוניינים להשלים את האלבום מתחילה, חזוקים ליותר מכרי כה אחת.

בסידרת הדפים האחורה לכלולים בווי מודדים תשמ"ב, בולי שקל 0.9, 1.1, 1.20, 3.00 ו- 4.00 שקל; וורדים, מחלף השבועה, גלון העצים, אבניחסן, שלושה אישים בול גלון זהירות בדרכיהם, גדן"ע ובול-זכרן להללי זה"ל.

חותמות דואר במחשלא צבאי 1967-1982

מאת: אריה לין ו. מ. פרמנט

אר אוחדים ביהודה ושומרון היו טעויות בכתב בתיותות "רשום" וכלן מצאו לנכון להציגם כאן את סוג התווית עם הטיעיות בצלום החותמת או הערת, שכן אלה נדירות מאוד. השימוש בהן היה זמן קצר בלבד, כי הטיעות נתגלתה לפני פתיחת בתי הדואר האלה, ואולם התוויות החדשות הגיעו באיחור מה.

כל "נקודות דואר" שברשימה סומנו בכוכב (*). המספרים לשמאלי השם מצינו נums מס' פורסרו של החותמות. כאשר לא צוין מס' פורסרו יש רק חותמת אחת, ללא מס' פורסרו. בכל הרשימה מופיעות גם חותמות זכרון הקשורות בנושא.

ירושלים

ירושלים (שער הורדוס)	-	5.7.67
77, 76, 75, 74, 73	-	
ירושלים, חותמת מיוחדת בהופעת בולי נצחון	-	16.8.67
ירושלים 78 (מגדל דוד)	-	27.8.67
בית חנינה	-	6.11.67
שועפת	-	6.11.67
מצודת כפיר (נסגר ב-77 (30.6.77)	-	4.1.72
הר העופטים	-	1.5.72
רמת אשכול	-	4.3.74
גוויה יעקב	-	27.10.74
גילה	-	11.3.75
תלפיות מזרחתית	-	11.3.75
ירושלים, הרובע היהודי	-	16.7.79

חותמות דואר בעקבות מלחמת "ששת הימים"

עם שיחרורם של שטחיAi"י השונים במהלך מלחמת "ששת הימים" ופתיחה סיניפי דואר חדשים ביהודה ושומרון וועזה, וכן בסיני ובגולן, התundersה הכולאות שלנו בשפע חותמות דואר חדשות. נוספו לנו חותמות של פתיחת בתידאר, סניפידואר, נקודות דואר, ד.ג. וסגירת דואר, כל אלה מופיעים בוarieציות שונות של חותמות, לרבות Shinuiim בשמות, הבדלים בצייר, מספרים סידוריים שונים באשנבים שונים, דואר רשום ורגיל ועוד פרטיהם שהאספנים השתמשו בהם. רישימה זו נסקור עלי-פי בקשת קוראים, רק רישימה סטנדרטית של חותמות, בעיקר כדי לעדכן את האספן בתאריכי ההתבעה.

בתוקפה הראשונה היו פתיחות דואר העיקרי ולבן ציינו את התאריך ושם המקום בשלצידו משמאל מספרי החותמות באותו דואר. מאוחר יותר היו סגירות דואר, העברות, פתיחת שכונות, חותמות חדשות ושינויים שונים.

ב"סגורות" נגנו לצין את תאריך "היום האחרון" דואר "רשום" קיים בכל ייחidot הדואר פרט לאלה המסתומות כ"נקודות דואר" האיזור חולק לפי החלקה המנהלית: יהודה ושומרון, חבל עזה וצפון סיני, סיני ודרומ סיני, רמת הגולן.

ביהודה ושומרון לא כללו את ירושלים המורחית ומיניבי החותמות הדואר שנוסףו שם עם איחודה של העיר. בירודנו שהאספנים נוהגים לכלול באוסף זה את כל חותמות ירושלים שנוסףו עם שחרורה של העיר, הקדשו לירושלים המשוחזרת פרק נפרד, בו אנו פותחים את רישימת החותמות, אם כי אין אליה חותמות המימשל הצבאי.

ברמת הגולן כלנו, נוסף לפתיחות דואר מטעם המושל הצבאי, גם את החותמות שנוסףו בהתאם לחוק הירושאי על הרמה והשינויים בתידיאר שם. בבתי דר

התאחדות בולאי ישראל
הספרייה

- יהודה ושומרון - 1967

דו ארכנעם בעקבות הירדן	-	14.7.70
גשר אלג'ני (*) הפרק לבית דוואר	-	15.7.70
(2.11.76)		
גשר אדם (*) הפרק לבית דוואר	-	15.7.70
(9.8.76)		
בית לחם - חג המולד	-	24.10.70

6.4 בית-אל - עדרת שלושת	-	4.4.71
הימים		
שכם - זבח הפסח השומרוני	-	9.4.71
שכם - 3 סניף (נסגר ב-31.3.73)	-	16.6.71
בית לחם - חג המולד	-	24.12.71
21.3 בית אל - עדרת שלושת	-	19.3.72
הימים		
שכם - זבח הפסח השומרוני	-	27.4.72
קרית ארבע 2,1	-	23.5.72
ד.ג. בעקבות יריחו	-	25.7.72
שומרון - סבסטיה (*)	-	27.9.72

בית לחם - חג המולד	-	24.10.72
1973		
בית אל 2,1	-	10.7.73
סינגליל	-	18.7.73
בית אימר	-	19.7.73
תרכומיה	-	19.7.73

חברון 4,3,2,1	-	9.7.67
בית לחם 4,3,2,1	-	10.7.67
רמאללה 4,3,2,1	-	11.7.67
יריחו 3,2,1	-	12.7.67
שכם 4,3,2,1	-	13.7.67
טול כרם 3,2,1	-	16.7.67
ג'נין 3,2,1	-	17.7.67
קלקיליה 2,1	-	21.8.67
סלפית	-	21.8.67
בית ג'אלא 2 (טעות ב"רשום")	-	23.8.67
ביסת שחור 1 (טעות ב"רשום")	-	23.8.67
טובאס 1	-	24.8.67
בירז'ית	-	27.8.67
אל בירה	-	27.8.67
ענבתא	-	24.8.67
דייר אל גוסון (טעות ב"רשום")	-	29.8.67
עתיל	-	29.8.67
דר דיבואן (טעות ב"רשום")	-	31.8.67
סלחת א-דהאר (טעות ב"רשום")	-	31.8.67
יעבר	-	3.9.67
יטה	-	5.11.67
אט-טביבה	-	6.11.67
חווארה	-	6.11.67
בית לחם, סוכנות	-	4.12.67

שכם-זבח הפסח השומרוני	-	11.4.68
חלחול	-	16.4.68
דריא	-	16.4.68
bihinaya	-	17.4.68
ערabeeha	-	17.4.68
עוזין	-	5.9.68
בית לחם - חג המולד	-	24.12.68
קומראן (*)	-	10.3.69
29.4 בית-אל - עדרת שלושת	-	27.4.69
הימים.		
שכם-זבח הפסח השומרוני	-	30.4.69
בית-לחם - חג המולד	-	24.12.69
14.4 בית אל - עדרת שלושת	-	12.4.70
הימים		
שכם - זבח הפסח השומרוני	-	19.4.70
(שינוי שם לד.ג. הקעה 12.9.76)		

חבל עזה וצפון סיני

1967

עזה 1, 2, 3, 4	-	13.7.67
ד' ריר אל בלחה	-	20.7.67
חאן יונס 1, 2	-	20.7.67
רמפה 1, 2, 3	-	23.7.67
אל-עריש 1, 2 (נסגר ב-25.5.79)	-	9.8.67
ג'בליה 1, 2	-	20.11.67

1968

בני סוחליה 1	-	8.2.68
עזה 5 - סניף	-	9.4.68
קנטרה 1, 2 (נסגר ב-23.1.69)	-	18.6.68

אל נועריריאת 1, 2	-	18.5.69
-------------------	---	---------

אלון שבות	-	24.7.73
חברון - יריד הגרפן	-	13.8.73
18.9 בית אל צערת 3 הימים	-	16.9.73
בית לחם - חג המולד	-	24.12.73

1974

שכם - זבח פסח השומרוני	-	5.5.74
דרהיריה	-	11.6.74
בית לחם - חג המולד	-	24.12.74

1975

ד.ב. בקעת יריחו 1, במקום החותמת הקודמת	-	23.1.75
בית לחם - חג המולד	-	24.12.75

1976

סילואדר	-	4.2.76
כיפל אדרת	-	3.3.76
נבטניה	-	22.3.76
גשר אדרם	-	9.8.76
ד.ב. הבקעה	-	12.9.76
גשר אלנבי	-	2.11.76
בית לחם - חג המולד	-	27.12.76

1977

בית לחם - חג המולד	-	24.12.77
בית לחם - חג המולד	-	24.12.78

1979

מצפה נפתלי (*)	-	8.1.79
גשר אלנבי 1	-	1.3.79
אריאל	-	11.6.79
קדומים	-	6.8.79
בית לחם - חג המולד	-	24.12.79

1980

מעלה אפרים	-	2.7.80
חוואעה	-	16.8.80

1981

ד.ב. הרי ירושלים	-	24.11.81
ד.ב. אפרים	-	28.12.81
ד.ב. שומרוון	-	5.5.82

רמת הגולן

1,2 (31.7.79)	מגדל שמש (נסגר ב-18.6.74)	-	9.8.67
	קוניטורה (נסגר ב-18.6.74)	-	16.10.67
	ברכת רם (*)	-	9.4.68
	מעיינות הבניאס (*)	-	15.1.69
	ד.ב. רמת הגולן	-	13.5.69
	ד.ב. מרים גולן (נסגר ב-10.3.82)	-	19.6.73

הגרר הטובה - דובב (+)
הגרר הטובה - מטלחה (*)
הגרר הטובה - חניתה

קצרין (נסגר ב-10.3.82)
מסעה 1,2 (נסגר ב-10.3.82)
קצרין, פתיחת בית הדואר
מורום גולן
מסעה 1,2
קצרין
ד.ב. צפון הגולן
ד.ב. דרום הגולן

ברישימה לא נכללו
חותמות הזיכרון
לרגל הסכם השלום
עם מצרים

1971 - מרכז תעשייה (עזה) 12.10.71

1973 - עזה 6 - ספיק הנמל

- בית להיא

- בית חכון

עזה 7 - מחנה שאט

אל בריג'י - מחנה

אל מגאי - מחנה

1974 - אל מסורה נסגרה ב-20.4.82

- ד.ב. צפון סיני

(נסגר ב-31.3.82)

- ד.ב. חוף עזה

שירן זוויד

(נסגר ב-20.4.82)

1975 - בית המימשל עזה

1977 - חולית - האחוזה ה-100 ד.ב.

חוף עזה

1978 - ימית (נסגר ב-31.3.82)

אבו טויליה (נסגר ב-20.4.82)

1979 - שירן דידיאן

1980 - תחנת גאות סיני (*)

נסגר ב-15.10.80 27.1.80

דרום סיני

1970

קרואן-שарам-א-שייח (*)

(נסגר ב-14.9.71)

1971

שарам-א-שייח

אבו רודס (שונה לשלהבת)

(16.1.73)

1972 - אופירה (נסגר בסוף Mai 1982)

בשיפקה

'גיזרת פרעון (*)

1973 - שלוחת (נסגר באוקטובר 1973)

נביעות (*) (נסגר ב-23.3.82)

1974

די זהב (*)

10.10.74

1976

9.2.76

סנתה קטינה (*)

(נסגר ב-15.11.79)

שאלתי את קוזמא על סוד הממצאו, אך הוא גילה לנו רק את מחצית הסוד וסיפור שהוא קונה בגרמניה חומר במצבת אבקה ומוהל אותה במיל הארץ... כאמור רק את החלק המתיחת לנוזול גילה לנו, אשר הוא סודם של הביבאים, מושיק קוזמא.

כיוון שעסקנו בקוזמא, נזכיר שהאיש מופיע עתה לראשונה חדש שאמנם אייבנו המץ אה אך יביא בוודאי תועלת לאספינים רבים המעווניינים לחסוך הוצאות גדולות ברכבי שת אלבומים. קוזמא הדפיס דפי אלבום, ללא תМОנות בולים וכל הסבר אחר והתאים להם כריכות סטנדרטיות והחשב שהוא מתחhra במחירות עם אלבומים אחרים מותץ רת הארץ או מחותצת חז. אלבום כזה זול בהרבה מאלבומים אחרים, אך תועלתו שווה לעיתונים לאלבומים יקר יותר. מי שאוסף בולים בכיסי צלופן, יוכל לרכוש נייר "הויד" ולהדביקו בעצמו ובהתאם לצרכיו את הביטים ולא יזדקק לאלבום מוכן ויקר.

.אל.

בית הכנסת של ראשון לציון

בבול הזיכרון במלואות 100 שנה לראשון לציון יופיע בית הכנסת היהודי של המושבה, אך מיליא שאיש לא טרח להזכיר זאת לא בבול ולא בעלון ההסברה המינוי שהורקש לבול זה. בעלוון, למשל, הוחזר שבראשן לציון היה בית העם הראשון ב'אי', גן הילדים העברי הראשון והתיימור העממי הראשון, לפי טבריה אחת, גם "התיקוקה" חוברה בה... הבית המצוולם בבול הוא בעל קומתותיים עם עליות-DESCENDS אך חבל שלא בתוכו מה היה הבית, כי זו לוי הוותיקים, איש לא יידע זאת.

"המצאה"

"המצאה" מצאנו אצל המהנדס הימי מי רוחבות, קוזמא, סוחר בולים, יצרן אלבומים ו'מציאות' בתחום הכימיה הבולאית. "מציאות" במערכות מסוימות שבהיסטוריה ריה של קוזמא יש גם הממצאות שלא הוכחו ואני פשוט מפחד לקרוא לו ממציא.

לפני זמן מה הופיע קוזמא עם מנ נייר ספוג חומר כימי שעשו למבען חלודה מבולמים. הייתה התענוגות לא מボtotת בדף הנייר שלו, אך לאחר שקנוו (ולא בירק) התברר לכולם שהנייר אכן דוחה חלודה קיימת, אלא, לדברי הממציא, הנייר המסרף עשוי למנוע חלודה שעתידה לדבוק בבולים. אך כיוון שסמיילא לא כל בול מקבל חלודה גם באלה שמקבלים חלודה, היא מופיעה בהם לרוב רק אחרי כמה שנים ודבר חליות גם במקום האיחסון של הבול לים, קשה להוכיח חלקו של הנייר. ציריך לחכות, איפוא, מספר שנים עם בולים עטופים בנייר של קוזמא, כדי להיווכח שאכן חלודה לא העזה לדבוק בהם בוכות הנייר הממיוחד.

ה"המצאה" שמצאתי אצל קוזמא השבוע שוניה מקודמותיה, שכן את זו ניתן לנשות מיד.

אכן קוזמא מייצר נוזל, הנראה כמוatics, שאמ מורהים בהם את הנייר עלינו מודבק הבול, ישחרר לטבול במים את כל הנייר של המעטפה, כמו שזה מקובל בדרך כלל. בהסתור בולים מעוטות.

הנוזל של קוזמא יעיל בשימוש לא רחוב של הסרת בולים מעוטות. כאשר מישחו מעוניין להסיר בול מסוים מן המעטפה בלי לפגוע במעטפה, יוכל להשרות בנוזל של קוזמא. שימוש זה איננו דבר של יום אך טוב לדעת שקיים נוזל כזה.

א. לינדנבראוום

10 הדיברות במחזור טוגולסית

שתי דמויות המצוות על הדמות השלוישית לנוכח... שבת (כפי שתת' ימים עשה ה') את השמיים ואת הארץ, את הים ואת כל אשר בסם וינהכ ביום השבעה, על כן ברך ה' את יום השבת ויקדרשו).

אגב, לפעמים ניתן לציר כל דבר ביותר מתמורה אחת וגם זה מסבר קצר. גם בסיירה היפה של ניקראגוואה מלפני שנים מספר, אין התאממה מלאה להלוקה המקובי לתל הדיברות.

הסיורה החדשה של טוגו מענינת, בכל מקרה, את אספני "יודאייה".

ארץ הקודש באוסטריה

אין בודאי כל קשר למסורת עתה באירופה ביחס לישראל. בעקבות המלחמה בלבנון, בין התעורכה שהיתה בארץ סטריה הקודש לא-ארץ הקודש. התעורכה נפתחה בה שבוע אחריו פרוץ המלחמה ואילו יצא לבט' לה יכול לעשות זאת.

מביחבה זיכינו דורך בציון מעיין יפה: חותמת-ידואר עם ראש יהודי "המלומד היהוה" פרסקו משנת 1723.

בחותמת צוין "ארץ הקודש" (ברגמן' בית) וכאמור ראש יהודי בעל זקן בטלית, שם המקום (גאנינג).

את התנ"ך ציירו רבים ועוד יצירות רוחו, כי נראה זה לא כל כך קשה. צייר נאמן למורה מציר דמויות ב캐פות או טרובושים, זקנים, גליות וכד'. לאחרים לא מפריע לציר אפללו את אליו הנביא בצלינדר (שודיה) או דמויות תנכיות בסיגנון אירופאי, כך שככל דמיון תופס. אשר לנאמנות לתוכן – גם זה, נראה, לא תמיד מחייב, לפחות בסידרה האחורה של טוגו, אבל לא באחרות כמו זו שהופיעה לפני כמה שנים בניקראגוואה.

טוגו הנפיקה השנה סידרת בולים עם שרת הדיברות שהופיעו זה עתה, אם כי הוקדשה לפסחא. בסידרה 10 בולים עם מיני תמונות מן התנ"ך ודמויות מזרחיות – משה בין פרס וערב ואולי באמצעות גם משה ביזנטיני. את מרבית התמונות אפשר לדמות כתמונות תנכיות, אך קשה להתאים לאחד הדיברות המסומן בבול שכן אין התאמאה. לעיתים הציר מאפיין את המאורע אך אינו מתאים בסדר הכרונולוגי של הדיברות. כך, למשל, מופיעה בבול המסומן כדייר החמישי דמות רוצח ונרצח שהכוונה בודאי לקין והבל ולדייר השישי, האoser רציחה. (שמות כ', 13).

הדייר העשירי אוסר, כידוע לחמוד אשת רעך, ו"עבדו ואמתנו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך (שם 14) אלום תמונה דוד ובת-שבע, שבודאי נועדה לסמל דייר זה, מופיעה בבול המסומן בדייר תשיעי. יש גם בולים שהחומרה מתחילה פחות או יותר, כמו למשל זו עם הדייר הרביעי המראה

לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו
לעשות. הבה נרצה ונבללה שם שפטם אשר
לא ישמעו איש שפט רעהו..."

פיסיקאים יהודים – בגרמניה

ב-12 באוגוסט יופיע בגרמניהה המער-
בית בול חדש עם שני דיווקנות יהודים –
הפיסיקאים מקס בורן וג'יימס פרנק.
השניים מופיעים בבול אחד בצדיו
פרופיל, בערך נקוב של 60 פנגו.
לא ג'יימס פרנק והונק פרט נובל לפיזי-
קה כבר ב-1926. מקס בורן (1882 – 1970)
הוא פיסיקאי יהודי גרמני, שב-1933 גורש
מגרמניה והתגורר בבריטניה. ג'יימס פרנק
אף הוא יליד 1882, חי בארץ"ב ובמלחמת
העולם השנייה השתתף בפיתוח הפצצה
האטומית. הוא נפטר ב-1964.

לבול מקס בורן וג'יימס פרנק שהונפק
במלאות 100 שנה להולדתם, הוגשו ש-
הצעות של ציריים שונים, אך נבחרה הצע-
תו של פרופסור קרל היינץ ואלטיר, המראה
כאמור, את שני המדענים בתמונה בפרופיל.

עוד על מבצע השמדה באמצעות הדואר

במסמך למאמר "מבצע השמדה באמצעות הדואר" שפורסם בחוברת מאיי יוני
1982, יש בידנו שני מסמכים נוספים אשר ש-
פכים אוור על השיטה של השמדה באמצעות
וות הדואר.

ד"ר דגוני המציא לנו גלויה אשר נשל-
חה לפריס עם עציר ממחנה אושוויץ ובכך
אלילה את כתובתו של הידיד בפריס.
המסמן השני הוא העתק פקודת של
הגסטפו, המומינה קרוונוט רכבת עז"י
רי המבצע בפריס, שתוביל את כל העצ-
רים במבצע לממחנה יאנחוביץ, שהיה סמור
לאושוויץ.

מגדל בבל בבול אספראנטו

בול יוצא דופין וללא ספק מעניין הופיע
ב-6 ביוני השנה בבלגיה, לרגל הקונגרס
הלאומי ה-67 של אספראנטו. בכך עוד למצור
פה לא הופיע בבול הבלגי דיוקנו של ממי-
ציא שפט האספראנטו ד"ר אליעזר זמנחוּפַּ
היהודי ולעומתו מופיע בבול לא פחות אלא
מגדל בבל הזוכה מן המקרה. העיליה, כמו
סביר, בהודעה הבלגית היא מובכת הלשר
נות שהיתה קיימת עד להופעתו של
אליעזר זמנחוּפַּ שבמצאתו הצליח כביכול
ליזכיר שפה אחת, היא שפט האספראנטו.

מגדל בבל שבבול בא להזכיר את המג-
דר שבנו בני האדם לאחר המבול באונרמות:
הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמיים
ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ".
הדבריםفيدוע, לא נראו לך"ה ויאמר:
הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החילם

מת רגילה על מכתבים ובין שמושה בתפקיד של בול דואר.
PAID at St. "בולים" דומים עם הכתובת
 Georgea, BERMUDA T.H. Thies
 של העיר סנט ג'ורג' בשנות השישים
 של המאה הקודמת (צלום 6).

5.

היום ידועים בעולם 11 בולים מהסוג הראשון
 של פרו ור 4 בולים מהסוג השני. כמו כן, קיימים
 רק 4 מฉบבים הנ"ל מהעיר סנט ג'ורג'.

6.

אוריאנגרי - בול

ספק רב אם אי פעם יופיע דיווקנו של עורך
 העולם הזה" אורי אנגרי בבול דואר, אך בול
 עם חזות דומה לאנגרי אכן יופיע השנה
 באירה"ב לזכרו של חוקר פוארטו ריקו,
 פונסה דה לייאן... ראה תצלום.

הנדיירים

(3)

מאת ד"ר צ. שמעוני

הبولים המקומיים של ברמודה

מספר בולים מברמודה, שבמכתב ראשוני קשא
 בכלל לראותם כבולים, הם הבולים המקומיים שיוצ'

וועי' מנהל הדואר בערים המילטון ונסט ג'ור'ז
 בברמודה במאה ה-19. מהם מפרסמים יותר בול
 פרו W.B. Perot מנהל הדואר בהמילטון.
 נדיירים לא פחות הם הבולים של תיס J.H. Thiers

4

מנהל הדואר של סנט ג'ורג' למשה בולים אלו
 ראויים לתפוס מקום בשורה הראשונה של בולים
 נדיירים בעולם, אבל בגל האופי המקומי
 רשמי שלהם, הם פחות מבקשים בעולם ולא הגיעו
 לפרסום ולמחקרים העצומים כמו בול "דואר מאור
 ריצ'וס" למשה.

פרו היה מנהל הדואר בעיר המילטון מ-1818
 עד 1862 והוא מקבל את המכתבים למשלו בביתו
 ביחד עם התשלומים עבורי המשלו. במשך חמשה
 התקין תיבת דואר ליד ביתו שלתוכה היו משלש
 לים את המכתבים ביחד עם הכסף למשלו. אך
 סדרו זה גורם לו הפסדים רבים ולכן החליט ב-1848
 להוציא ביעין בולים לתשלום מוקדם של הדואר,
 היות וברמודה לא היו עדיין בולים רשמיים מטעם
 הממשל. הוא לפק גליונות נייר עם דבק, הטבע
 עליהם את תוויתת הדואר שלו, שכלל את המילים
 HAMILTON BERMUDA והשנה והספיק בכתב
 ידי One Penny ואת חתימתו לכל אחת מהחר
 תמות האלו. (ראה צלום 4) באופן זה נוצר יילוז
 של "בולים" בערך פני כל אחד, המתאימים למשלו
 מכתב מקומי, שאותם מאר פרו לציבור. בשנה הריא'
 שונה היו חותמות "הبولים" בצבע שחור, אך ב-
 1849 נעשו צבעם אדום והניר היה מסוגים שונים.
 קרוב לסתוקת התקופת תפקידו השתמש פרו גם בסוג
 אחר של חותמות, שבה הורתה הכתובת PAID at
 HAMILTON BERMUDA בלבד שנה ועם כתוב
 בראש החותמת (צלום 5) על מנת לצייר את בוליו.
 אך יש להבדיל כאן בין השימוש בחותמת זאת כחות

פראל

הנשיא ריגן בפארגוואי

רוב נשאי ארה"ב צוינו בבול פראי אגואי בעודם בחיים, דבר שלא עשה דואר ארה"ב. גם הנשיא ריגן ורעייתו זכו להר פיע בבול דואר בפארגוואי לפני שובל כזה יופיע בארה"ב. הבוליק הופיע לכבוד טיסי החללית קולומביא, החללית והזוג ריגן.

דפיה זכרון מיוחדת הופיעה בפארגוואי לרגל "המונדייאל" שהתקיים השנה בספרד.

תוויות תעמלות לתערוכת "נאר שבע 82" כפי שהופיעה בימים אלה במספר צבעים.

גב' ו. בנצ'יק מארה"ב - זהב (תקופת המ עבר, ישראל וירושלים במצרים); "ברם" מאנגליה - ארד (מקדים); פ. מארה"ב - זהב (דואר אויר בארץ הקודש) - הזהג במדור דואר אויר.

מדליות זהב לישראלים

בתערוכת הבולים הבינלאומית "פיליפסן" שנערכה זה עתה בפари, זכו כל המציגים הישראלים במדליות לבוט ממדליות זהב.

הנס סינק מחייפה קיבל מדליית זהב ופרס מיוחד על אוסף אוסטריה הקלאסית. פרופסורה עמנואל אילין מהרצליה קיבל מדליית זהב על אוסף "רפואה בבלאות"; נחום קלמן מהרצליה קיבל שתי מדליות - זהב ומוזהב עבור אתיופיה כלית ודו-אזר אוויר של אתיופיה.

יעקב שבתאי מרמת גן קיבל מדליה מוזחת על דואר עברית ותקופת המעבר, עוז'ד אלוי וובר מהרצליה קיבל מדליית כסף ופרס על תצוגת בזואריה; מדליית כסף ופרס קיבלו גם מ. ליבר שהציג בולי המנדט. מדליות כוכב קיבלו גם נסטור מחייפה ושמואלי מתלאביב.

בספרות הבולאית חולקו מדליות כמי קובל ובתחום האספנות של ארץ הקודש:

(1). "דה ישראל פילטלייט" בעריכת א. שטדר, המופיע בארה"ב, צוין במדליית ארד; (2). תולדות הדואר של אرض ישראל, בעריכת ע. גלמן וצ. שמוני; ישראל - מדליית ארד.

מחוץ לתחרות בתצוגות שופטים, הוצג ספרו של ר. לבנת "דואר עברי".

בסה"ב הוצגו בפילקספרנס כאלף אוספים בכ-5500 מסגרות. באגף הספרות הוצגו כ-250 מוצגים. חבר המערכת, ד"ר צ. שמעוני שוחר זה עתה מן התערוכה סידר שתודות לכמה אישים סודר בתערוכה מדור נפרד ובעל רמה של כל החומר הקשור לארץ הקודש" תחת השם "ישראל".

במדור זה השתתפו גם לא ישראלים, כמובן: ו. מנוי - משוויץ - מוזהב (הציג פלטינה); ג.מ. פרידמן מארגנטינה (פלס טינה וישראל) - זהב ג. ו. פרנס מיאיטליה - (ארץ הקודש) - זהב ג. ו. פרנס מיאיטליה - לית זהב נוספת נספהת קבל על אוסף דואר צבאי בפלטינה במהלך המלחמות העולמים הראשונות; גב' ה. ידל מדא"פ - מוזהב (מקדים)

New Doar Ivri Variety discovered

In the winter 1982 issue of "Holy Land Postal History" (10) appears a report of a previously unknown perforation variety appearing in a plate block of the 50 pr. stamp.

The top pair is perforated 11×11 while the bottom pair has a compound perforation $11 \times 11 \times 10 \times 11$ (11 on top and both sides; 10 at the bottom). Apparently the sheet was perforated vertically 11 and transferred to a second machine after two lines of horizontal perforation 11 had already been made.

יום הולדתה הנסיכה

יום הולדתה ה-21 של הנסיכה דיאנה צריין בשפע בולי דואר בקומגולולט הבריטי. רובם הקדישו לה בולים המתארים תמונות מילדה ועד גורוותה. בסט קיטס והופעה סיירה בת שלושה בולים שהוקדשו קודם לכך לנסיכה אלכסנדרה מדר נמרק והנסיכה דיאנה אף נוספה להם הקדשה מיוחדת.

צימדת דואר עברית בדירה

קשה לקבוע אם אכן הצימדה שלפנינו היא הנדירה ביותר בערכיהם הקטנים של הדואר העברי, על-כל פנים בחוברת תול' דות הדואר של א"י נסקרת צימדה של הערך 50 פר' כשהניקוב בה יוצא דופן ונדייר ביותר.

בצד העליון הניקוב הוא 11×11 וארך בצד השני, התחתון הניקוב הוא מעורב רב - $11 \times 11 \times 10$ על פי ההסביר שניתן לניקוב מעורב זה, ניתן להבחין שהניקוב נעשה בשתי מכונות חירור (ניקוב) שונות. אחת שהיתה מכונה לניקוב 11×11 ואולם בהמשך, נוקב במכונה שהיתה מכונה ל- 10×10 . כיוון שהניקוב נעשה באוטם הימיים (בדפוס הארץ) שורה אחרי שורה, כדברי מר אהרון סונן, מנהל הדפוס, יצא שהשורה העליונה בגליון קבלה ניקוב 11×11 ואולם השורה השנייה - ניקוב מעורב - 11×11 .

Beer Sheva 82

Preparations are in full swing for the National Stamp Exhibition to be held in Beer Sheva at Succot (5 – 10 October 1982). This is the first national exhibition to be held in the south of the country and only the second held outside the three main towns. This will make it easier for collectors from the towns and settlements in the south to participate. Three special days are planned: Collectors' Day; Youth Day; Negev Day, each of which will be honoured with a special cancellation. The Post Office will, as is its custom, issue a special souvenir sheet honouring the exhibition. Interest among Israeli collectors is very high and the public will be sure of finding exhibits of high standard among the 300 frames on show.

Postal services in "Occupied Lebanon"

Everybody is asking us for information about the postal services in the areas of Lebanon occupied by the Israel Army in the course of the Operation "Peace for the Galilee".

As of this time (mid-July) no civilian postal services have been set-up by the Israeli authorities — instead, they have offered to handle mail from Lebanon to Europe and the United States.

Soldiers' mail is handled, as usual, by the Army Postal Services. The items of mail that we have seen so far come with a variety of markings — some with the new APO triangle with date; some with the dateless triangle; some without any triangle at all; some with censor stamps and some without. It would seem that the soldiers prefer to make use if the telephone services made available to them by the Ministry of Communications and to speak personally with their loved ones rather than write a hurried postcard.

Israel at "PHILEXFRANCE 82"

Israel was represented in strength at PHILEXFRANCE 82. There were no less than 8 exhibits all of which received medals. H. Sinik of Haifa was awarded a gold medal, a special award for „Classical Austria”; Professor Eilan of Herzlia was awarded a gold medal for "Medicine on Stamps"; N. Caplan of Herzlia took two medals gold & vermeil for his "Ethiopia" and "Air Mails"; J. Shabtai of Ramat Gan received a vermeil medal for his "Minhelet Ha-Am"; Neustater of Haifa took a silver medal for his "Philatelic Exhibitions"; E. Weber of Tel Aviv exhibited "Bavaria" and was awarded a silver medal plus prize; Shmueli of Tel Aviv took a silver medal for his "Russia"; M. Leibo took a silver medal & prize. In the philatelic literature section, Israel entered the "Holy Land Postal History", the bulletin of the Society of the Postal History of Eretz Israel and was awarded a silver-bronze medal. In the exhibition hall, all the exhibits relating to the Holy Land were concentrated in one section.

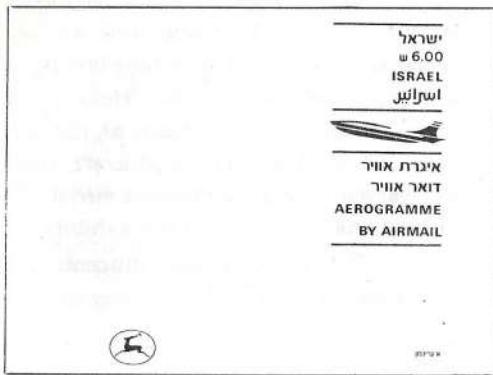
Post Offices and postmarks of the Administered Territories

The Hebrew section of the Journal contains a listing of all the Post Offices and postmarks of the Administered Territories (Judah and Samaria; Gaza and Northern Sinai; the Golan Heights; Southern Sinai; Jerusalem. The opening and closing dates of the various Post Offices, Agencies, Mobile Post Offices and Postal Stations are shown together with a note of changes in status. All the special commemorative postmarks for Christmas, the 3-Day Marches; the Samaritan's Passover Festival etc. are also listed.

FORTHCOMING ISSUES

On the 22nd June the Post Office issued the first of the new „Stand-by” stamps destined to replace the not too popular existing design.

The stamp, with a nominal value of IS 1.40 (the current rate for inland letters) was designed by the well-known Israeli artist and stamp designer, Eliezer Weishof and depicts the „Seven Species” mentioned in the Bible as being representative of the agriculture of the Land of Israel.

אגרת האוורור החדש שהופיעה ב-14 ביוני 1982

A new aerogram was put into circulation on the 14th June 1982 to match the revised tariff of IS 6.00. The design remains unchanged.

Forthcoming issues

As mentioned in our last issue, three series of stamps will be issued on 17th August—a IS 12.00 honouring the 70th anniversary of HADASSAH; a IS 2.50 and IS 3.50 stamp commemorating the centenaries of Rishon Leziyon and Rosh Pinna; a set of four Festival stamps illustrating four events in the life of Joshua—IS 1.50, IS 5.50, IS 7.50 and IS 9.50.

The Philatelic Services have sent their subscribers information concerning the special souvenir sheet of 20 IS 3.00 stamps portraying „Martyrs in the struggle for Israelis independence” to be issued in December. Among the 20 heroes whose bravery is commemorated are Eli Cohen, the spy who penetrated the highest echelons of the Syrian regime prior to the Six-Day War; Hanna Szenes, who was parachuted into Nazi-occupied Europe; nine members of the Irgun Zvai Le'umi and Jews from Iraq and Egipt.

Commemorative postmarks

11 June 1982 "Les philatelistes Israéliens Salvent "PHILEXFRANCE 82", Jerusalem

13 June 1982 International Environment Day", Jerusalem

4 July 1982 Israel's philatelists great "ISPEX 82", Cleveland, Ohio Jerusalem

Dedication of the Jerusalem Great Synagogue — 4.8.1982.

חותמות זכרון חדשות הוטבעו באחרונה לרجل תערוכת "פילקספרנס" בפריז, אירוע חיים, תערוכות "ישפקס" בקליבנדה, מאלה לראשונה לאיזין וראש פינה וחנוכה ביה"כ הגדול בירושלים

מעצב חדש

צבי רוננברג

פנים חדשות נויספו בימים אלה לשורה המעצבים של בולי ישראל. בול ראש פינה החדש, ובול ראשון לציון שיופיע ב-17 באוגוסט עוצבו בידי צבי רוננברג מטל' אביב.

צבי רוננברג נולד ב-1949 בתל אביב. הוא בוגר המחלקה לעיצוב גרפי באקדמיה לאמנויות ועיצוב "בצלאל" בירושלים. את לימודיו סיים ב-1975 וכיוון בעל סטודיו לעיצוב גרפי בתל אביב.

EXCHANGE WANTED

Arvo F. Paatsio
Sahatie 2A1
01650 HELSINKI VANTAA 65
FINLAND

NENKOVIC DEJAN
ul. Narodni Front A-1/9
35000 Svetozarevo
YUGOSLAVIA

CHRISTER IHRSTADT
Trumslagav. 36
710 15 Vintrosa
SWEDEN

M. ANDRE COURRIER
BP 1 – 63500 Issoire
FRANCE

MARIC NEBOJSA
Podnarednika LJube 8
35 000 Svetozarevo
YUGOSLAVIA

רשמי סיור
ביריד הבולאי
באסן

ה. לב

הבה נגילה ביריד בינלאומי

ה. לב מהנהלת השירות הבולאי, סייר במנזר העדון האגדה התל-אביבית לבולאות רשמי מסעו הבולאי באירופה, במינוח ביריד הבולאי השנתי שה היה בעיר אסן, בגרמניה. לפי דבריו הפסידה ישראל את "יום ישראל" ביריד בשל הודעתה שלם מזאתה עברו השחתפות ביום מوحد כזה והמאורע לא ניתן לנו. את מקומנו תפסו אחרים ששמחו מאוד על שניתנה להם האפשרות לזכות ביום תעמלתי מיוחד, שימושים מה לא הובטה להם תחולת.

השירות הבולאי שלנו זכה בכל זאת בפיצוי מסויים ובוים שישו אחד, במסגרת יום האו"ם. הוקדו לנו כשבטים לפיענוח ספציפית על בול ישראל. במסגרת זו הרצת הנציג הישראלי והצייר רת פרידל שטרן הופעה בהרצאה משועשת. מאורית בפריזונה הקריוקטורייסטי (פרידל ציריה לפני שנים כמה מבול ישראל). בול ישראלי יוצרו ביריד עליידי סוכנת השירות הבולאי בגרמניה.

היריד, שהיה בפרק גדול מחוץ לעיר והשתחפה בו כמאה וחמש מאותם מכל העולם. וכ-65 משרדי דואר, כולל גם תצוגת של בולים, בעיקר של מוסדות ומשרדי דואר.

בטקס הפתיחה, סייר לב, הובאו מקהלה ולדים שררו מושרי העולם. בתום הטקס, במעט דרמטיות הרשו שני שירותים ישראליים – שלום עליכם, והבה נגילה.

לעומת זאת, סייר לב, היה מקרה של מצלר ממזע צרפתי שנתקבש לאשות לביתן הישראלי, שרב לעשות ואת, מפקח שביתן כזה, מועד לפורענות... הענות...

אנ'ו משתתפים בערן חברנו
יווחנן מירון על מות

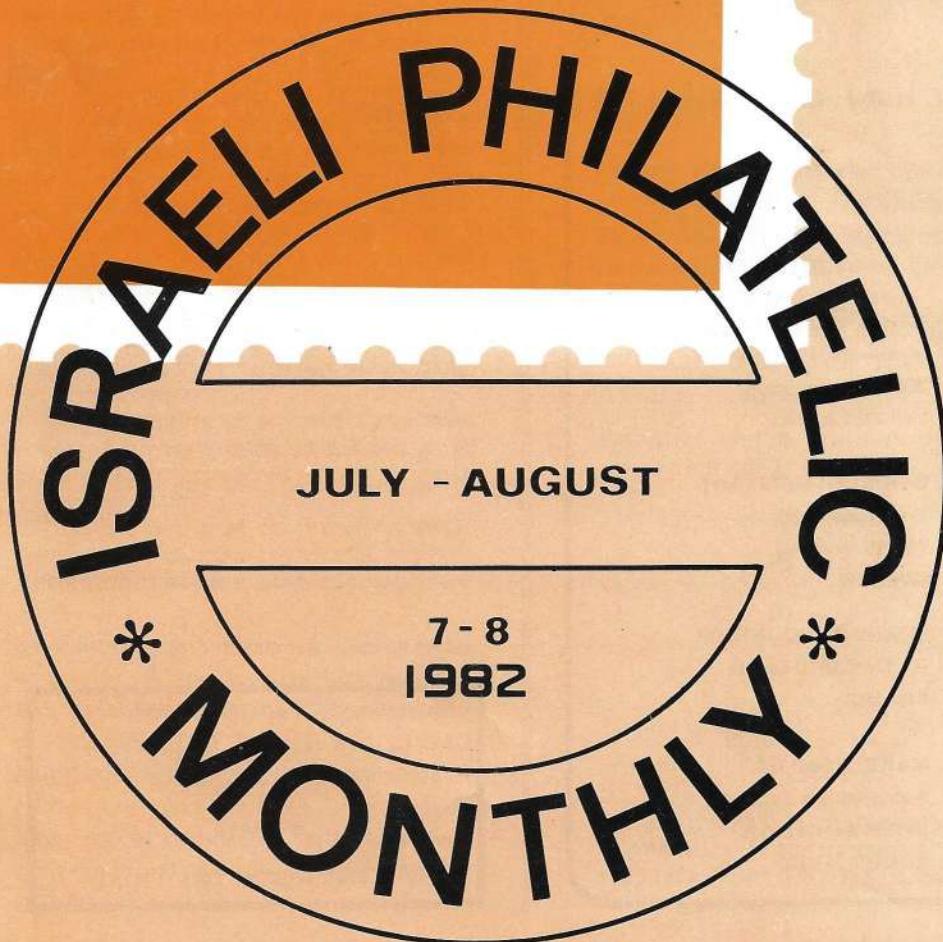
אבי זיל

האגודה התל-אביבית לבולאות

התאחדות בולאי ישראלי
הספריה

התרם"ב 1882
התשלום"ב 1982

הירחון הישראלי לבולאות